

. Sygn. akt II C 114/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2017 roku

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Dubinowicz – Motyk

Protokolant: Paulina Goździk

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2017 roku na rozprawie

sprawy z powództwa H. W., M. W. (1), M. W. (2) i A. W. (1)

przeciwko (...) S.A. w L.

o zapłatę kwoty 319 500zł

I zasądza od pozwanej (...) S.A. w L. na rzecz powoda A. W. (1) kwotę 2952,62zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote sześćdziesiąt dwa grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 7 marca 2015 roku do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie powództwo A. W. (1) oddala;

III zasądza od pozwanej (...) S.A. w L. na rzecz powoda M. W. (2) kwotę 1058,16zł (jeden tysiąc pięćdziesiąt osiem złotych szesnaście groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 7 marca 2015 roku do dnia zapłaty;

IV w pozostałym zakresie powództwo M. W. (2) oddala;

V zasądza od pozwanej (...) S.A. w L. na rzecz powoda M. W. (1) kwotę 620,97zł (sześćset dwadzieścia złotych dziewięćdziesiąt siedem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 7 marca 2015 roku do dnia zapłaty;

VI w pozostałym zakresie powództwo M. W. (1) oddala;

VII zasądza od pozwanej (...) S.A. w L. na rzecz powoda H. W. kwotę 62,19zł (sześćdziesiąt dwa złote dziewięćnaście groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 7 marca 2015 roku do dnia zapłaty;

VIII w pozostałym zakresie powództwo H. W. oddala;

IX zasądza na rzecz pozwanej (...) S.A. w L. od powoda A. W. (1) kwotę 4539,49zł (cztery tysiące pięćset trzydzieści dziewięć złotych czterdzieści dziewięć groszy), od powoda M. W. (2) kwotę 1626,71zł (jeden tysiąc sześćset dwadzieścia sześć złotych siedemdziesiąt jeden groszy), od powoda M. W. (1) kwotę 954,80zł (dziewięćset pięćdziesiąt cztery złote osiemdziesiąt groszy) i od powoda H. W. kwotę 95,98zł (dziewięćdziesiąt pięć złotych dziewięćdziesiąt osiem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

X odstępuje od obciążania powodów nieuiszczonymi kosztami sądowymi i wydatkami poniesionymi przez Skarb Państwa.

Sygn. akt II C 114/14

UZASADNIENIE

W dniu 27 lipca 2010 roku powodowie H. W., M. W. (1), M. W. (2) oraz A. W. (1) wnieśli do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie pozew przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., domagając się pierwotnie zasądzenia odszkodowania w kwocie 10.000zł za szkody w drzewostanie w pobliżu linii energetycznej SN 15 kV w Ż. gm. K. oraz zasądzenia kwoty 8.300zł tytułem zaległej opłaty przesyłowej należnej za okres od sierpnia 2008 roku. Powodowie wskazali, że linię SN 15 kV wybudowano w latach 1976-1977 do placówki wojsk radzieckich w W. w oparciu o decyzję Naczelnika Miasta i Gminy K. z dnia 4 października 1976 roku, że powodowie nie otrzymali satysfakcjonującego odszkodowania za wycięte drzewa, a strona pozwana uzurpuje sobie prawo do 10-metrowego pasa gruntu wzdłuż linii energetycznej, za korzystanie z którego nie chce płacić (pозew, k. 1-2, 15).

W odpowiedzi na pozew (...) S.A. z siedzibą w L. wniosła o odrzucenie pozwu na podstawie art. 199§1 pkt 3 kpc, a w przypadku nieuwzględnienia ww. wniosku - o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. (...) S.A. w L. podnosiła, że powodowie pozwali podmiot nie posiadający zdolności sądowej, gdyż (...) Sp. z o.o. przestał istnieć z dniem 28 października 2010 roku. Dodatkowo – iż powodowie nie wykazali w sposób należyty ani wysokości szkody, ani podstaw jej wyliczenia, ani swego tytułu prawnego do nieruchomości. Pozwana powołała się także na istnienie decyzji z dnia 4 października 1976 roku Naczelnika Miasta i Gminy K. zezwalającej w związku z budową linii 15 kV na czasowe zajęcie nieruchomości powodów oraz zakazującej w pasie szerokości 10 m (po 5 m od osi linii) wznoszenia drzew wysokopiennych, wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. (odpowiedź na pozew, k. 49-54).

Ustosunkowując się do odpowiedzi na pozew powodowie podnieśli, że wobec faktu przejścia pozwanej spółki przez (...) S.A. z siedzibą w L. pozew iż dotyczy spółki przejmującej. Jednocześnie złożyli oświadczenie o cofnięciu pozwu w zakresie odszkodowania za wycięte drzewa na działkach położonych w Ż., gm. K.. Wskazali również, że żądają opłaty przesyłowej za służebność gruntową na działkach nr (...) oraz wnoszą o czasowe zawieszenie opłaty za służebność gruntową na działce nr (...) (k. 77-79). Z kolei w dalszym toku procesu powodowie:

a) rozszerzyli żądanie pozwu z tytułu opłaty przesyłowej do kwoty 20.360zł za korzystanie z drogi dojazdowej do i wzdłuż linii SN 15 kV (k. 112), wskazując, iż domagają się odszkodowania z tytułu służebności przesyłowej za działki (...) od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej służebność przesyłu (k. 115);

b) sprecyzowali, że wnoszą o zasądzenie odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości w zakresie, w jakim przez działki nr (...) przebiega linia energetyczna, za okres od 1 sierpnia 1998 roku do sierpnia 2008 r. (k. 139), a następnie, że poza opłatą za służebność przesyłową dodatkowo wnoszą o odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości za okres 10 lat wstecz (k. 230) oraz za okres od sierpnia 2008 r. do sierpnia 2013 r. w kwocie 118.200 zł (k. 236, 260), łącznie zaś w kwocie 354.600 zł (k. 261).

Postanowieniami z dnia 18 i 26 lipca 2012 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie, odpowiednio, oddalił wniosek o odrzucenia pozwu (k. 108) oraz umorzył postępowanie w zakresie żądania odszkodowania w kwocie 10.000 zł za wycięte drzewa (k. 117), a postanowieniem z dnia 6 grudnia 2013 roku uznał się niewłaściwym i sprawę przekazał tut. Sądowi (k. 267).

Po przekazaniu sprawy tut. Sądowi, powodowie zmodyfikowali żądanie pozwu do kwoty 319.500 zł za bezumowne korzystanie z gruntów z wyłączeniem działki nr (...), na którą to kwotę składała się kwota 213.000 zł za lata 1998-2008 oraz kwota 106.500 zł za lata 2008-2013 (k. 283). W związku z powyższym, postanowieniem z dnia 21 maja 2014 roku tut. Sąd umorzył postępowanie co do kwoty 35 100zł (k. 292).

W dalszym toku procesu powodowie:

a) wskazali, że wnoszą o zasądzenie kwoty 319 500zł solidarnie na rzecz H. W., M. W. (2) oraz A. W. (1) (k. 313) oraz że wnoszą o zasądzenie zapłaty odszkodowania za okres 10 lat wstecz od złożenia pozwu, tj. od 31 lipca 2000 r. do 31 lipca 2010 r., a także za okres 5 lat w przód, tj. do 31 lipca 2015 r. (k. 328);

b) ponownie precyzując żądanie pozwu, wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kwoty 220 050zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części nieruchomości zajętych pod linię elektroenergetyczną średniego napięcia 15 kV zlokalizowaną na działkach nr: (...) w miejscowości Ż., za okres od dnia 26 lipca 2000 roku do dnia 26 lipca 2010 roku (tj. za 10 lat wstecz od dnia wytoczenia powództwa) oraz o zasądzenie kwoty 99 450zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części nieruchomości zajętych pod linię elektroenergetyczną średniego napięcia 15 kV zlokalizowaną na ww. działkach i po podziale działki nr (...), za okres od dnia 27 lipca 2010 roku do dnia 27 lutego 2015 roku (k. 349);

c) ostatecznie doprecyzowali, że w zakresie kwoty 220 050zł wnoszą o zasądzenie na rzecz: H. W. kwoty 2926,67zł (1,33 % udziału w całości roszczenia, zgodnie z powierzchnią gruntu należącą do H. W.), M. W. (1) kwoty 29112,61zł (13,23 % udziału w całości roszczenia, zgodnie z powierzchnią gruntu należącą do M. W. (1)), na rzecz M. W. (2) kwoty 49599,27zł (22,54 % udziału w całości roszczenia, zgodnie z powierzchnią gruntu należącą do M. W. (2)), na rzecz A. W. (1) kwoty 138 411,45zł (62,90% udziału w całości roszczenia, zgodnie z powierzchnią gruntu należącą do A. W. (1)); a w zakresie kwoty 99 450zł wnoszą o zasądzenie na rzecz: H. W. kwoty 1322,69zł, na rzecz M. W. (1) kwoty 13 157,23zł, na rzecz M. W. (2) kwoty 22 416,03zł oraz na rzecz A. W. (1) kwoty 62 554,05zł (k. 668).

Pozwana spółka natomiast w toku procesu:

a) podniosła zarzut zasiedzenia nieodpłatnej służebności przesyłu wraz z prawem dojazdu i dojścia do urządzeń przesyłowych w obrębie działek nr (...) położonych w Ż., gm. K., wskazując, że począwszy od 1976 roku pozwany i jego poprzednicy prawni korzystają z trwałego i widocznego urządzenia w postaci linii elektroenergetycznej poprzez dostarczanie za jej pośrednictwem energii elektrycznej (w tym dokonując napraw i konserwacji tego urządzenia), a powodowie nie podejmowali nigdy żadnych działań w celu sprzeciwienia się czy też zapobieżenia wkroczeniu na sporny grunt przez pracowników pozwanego czy pracowników jego poprzedników prawnych; (k. 152-157);

b) wskazała, iż decyzja administracyjna załączona do odpowiedzi na pozew, wydana na podstawie obowiązującego ówczesnie przepisu art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, stanowi skuteczny względem właściciela tytuł prawny do władania nieruchomością na cele związane z przesyłem energii elektrycznej; (k. 247-249);

c) podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powodów za okres ponad 10 lat przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie, a także wskazała, iż brak jest podstaw prawnych dla zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości na przeszłość (k. 317).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. W. (1) jest właścicielem nieruchomości położonych w miejscowości Ż., gmina K., oznaczonych jako działka nr (...) oraz działka nr (...), o łącznej powierzchni 5,43 ha. Przedmiotowe nieruchomości A. W. (2) nabył w drodze dziedziczenia po matce M. W. (3) jako wchodzące w skład gospodarstwa rolnego, zaś M. W. (3) stała się ich właścicielką z mocy prawa na podstawie art. 1, 5 i 12 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu gospodarstw rolnych. Dojazd do działek możliwy jest bezpośrednio z ulicy. Działka o numerze ewidencyjnym (...) jest niezabudowana, porośnięta drzewami oraz w części od ulicy trawami. Działka o numerze ewidencyjnym (...) jest porośnięta drzewami oraz w części od ulicy jest zabudowana budynkiem mieszkalnym oraz budynkami gospodarczymi (obora i stodoła).

(dowody: wypis z rejestru gruntów, k. 7, 84; postanowienie Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim z dnia 21.07.1989 r., k. 141; akt własności ziemi z dnia 16.07.1977 r., k. 142; przesłuchanie powoda H. W., k. 454-456)

H. W. jest współwłaścicielem nieruchomości położonej w miejscowości Ż., gmina K., oznaczonej jako działka nr (...), o powierzchni 1,55 ha. Przedmiotową nieruchomość H. W. nabył z mocy prawa wraz z małżonką H. W. na podstawie art. 1, 8 i 12 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. Działka ewidencyjna (...) jest niezabudowana, porośnięta drzewami oraz w części od ulicy trawami, dojazd do niej jest możliwy bezpośrednio z ulicy poprzez pas działki jako droga dojazdowa.

(dowody: wypis z rejestru gruntów, k. 4, 81; akt własności ziemi z dnia 16.07.1977 r., k. 85; przesłuchanie powoda H. W., k. 454-456)

M. W. (2) jest właścicielem nieruchomości położonej w miejscowości Ż., gmina K., dla której w Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim prowadzi księgę wieczystą nr (...) i w skład której wchodzi działka nr (...), o powierzchni 0,5300 ha oraz działka nr (...) o powierzchni 0,1100 ha. M. W. (2) stał się właścicielem przedmiotowej nieruchomości na podstawie umowy darowizny z dnia 21 stycznia 1995 roku. Działka ewidencyjna (...) jest niezabudowana, porośnięta drzewami oraz w części od ulicy trawami, w przeszłości była wykorzystywana rolniczo. Dojazd do niej możliwy jest bezpośrednio z ulicy.

(dowody: wypis z rejestru gruntów, k. 6, 83; odpis zwykły KW nr (...), k. 143-144, 355-356; przesłuchanie powoda M. W. (2), k. 456)

M. W. (1) jest właścicielem nieruchomości położonej w miejscowości Ż., gmina K., oznaczonej jako działka nr (...) o powierzchni 1,2744 ha, dla której w Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim prowadzi księgę wieczystą nr (...). Działka nr (...) powstała na skutek podziału nieruchomości rolnej stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 2,58 ha, której właścicielem na podstawie aktu własności ziemi wydanego w dniu 16 lipca 1977 roku był B. W. i która na podstawie umowy darowizny z dnia 21 stycznia 1995 roku stanowiła przedmiot darowizny na rzecz M. W. (2) i M. W. (1) w udziale wynoszącym po 1/2 części. Postanowieniem z dnia 18 lipca 2014 roku Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim dokonał zniesienia współwłasności nieruchomości składającej się z działek oznaczonych w ewidencji gruntów numerami: (...), przyznając M. W. (1) na własność nieruchomość oznaczoną w ewidencji gruntów numerem (...), a A. K. na własność nieruchomość oznaczoną w ewidencji gruntów numerem nr (...). Działka ewidencyjna (...) jest niezabudowana, porośnięta drzewami oraz w części od ulicy jest zabudowana budynkami mieszkalnym oraz zabudowy gospodarczej. Dojazd możliwy jest bezpośrednio z ulicy.

(dowody: wypis z rejestru gruntów, k. 5, 361; odpis zwykły z KW nr (...), k. 145-147, 353-354; umowa darowizny z dnia 21.01.1995 r., k. 357-359; postanowienie z dnia 18.07.2014 r., k. 360; przesłuchanie powoda H. W., k. 454-456)

Przez teren działek nr (...) przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna średniego napięcia 15KV. Linia ta została zrealizowana w drugiej połowie lat 70. XX wieku w miejscowości W. i wsi Ż.. W części, w jakiej linia przebiega przez miejscowość W., została zrealizowana w oparciu o decyzję z dnia 4 października 1976 roku wydaną w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, w której zezwolono Zakładowi (...) w W. na czasowe zajęcie nieruchomości stanowiących własność prywatną w celu budowy linii wysokiego napięcia 15 kV napowietrznej, linii niskiego napięcia kablowej oraz stacji transformatorowej słupowej w miejscowości W. wraz z prawem dostępu do nieruchomości podanych w wykazie stanowiącym integralną część decyzji.

W czasie budowy w/w linii, sporne działki częściowo były porośnięte lasem, a częściowo były wykorzystywane rolniczo.

Linia energetyczna poddawana była okresowym przeglądom oraz konserwacji, przy których to pracach cyklicznie dokonywano wycinki drzew i gałęzi. W związku z tym powód H. W. prowadził w latach 2007-2009 korespondencję z (...) sp. z o.o., a następnie (...) sp. z o.o. dotyczącą wypłaty odszkodowania za szkody w drzewostanie. Wcześniej, w okresie budowy linii, kwestia wypłaty odszkodowania za szkody w uprawach stanowiła przedmiot korespondencji prowadzonej pomiędzy Zakładami (...) z siedzibą w W. a A. W. (3).

/dowody: decyzja z dnia 04.10.1976 r., k. 71-72, protokoły z oględzin, k. 73-74 ; pismo z dnia 01.08.1977 r., k. 92; oświadczenie, k. 93; pismo z dnia 28.08.2009 r., k. 95; pismo z dnia 23.07.2009 r., k. 96; pismo z dnia 16.07.2009 r.,

k. 97; pismo z dnia 18.06.2009 r., k. 98; pismo z dnia 30.01.2009 r., k. 99; pismo z dnia 12.11.2008 r., k. 100; pismo z dnia 31.10.2008 r., k. 101; pismo z dnia 12.08.2008 r., k. 102; pismo z dnia 18.08.2008 r., k. 103; pismo z dnia 14.07.2008 r., k. 104; pismo z dnia 17.06.2008 r., k. 105; pismo z dnia 29.05.2008 r., k. 106; pismo z dnia 20.05.2008 r., k. 107; wykaz właścicieli wraz z mapą, k. 318-320; pismo z dnia 31.08.1976 r., k. 321; mapa, k. 363; przesłuchanie powoda H. W., k. 454-456/

Z dniem 1 stycznia 1959 roku połączone zostały m.in. przedsiębiorstwo państwowe Zakłady (...) z siedzibą w W. oraz przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) z siedzibą w P.. Utworzone z połączenia przedsiębiorstwo państwowe prowadzone było pod nazwą Zakłady (...) z siedzibą w W.. W ramach struktury tego przedsiębiorstwa działał zakład pod nazwą Zakład (...) z siedzibą w W.. Na bazie tego zakładu z dniem 1 stycznia 1989 roku, w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą (...) w W., powstało przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w W.. W dniu 12 lipca 1993 roku przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) zostało zaś przekształcone w spółkę prawa handlowego Zakład (...) S.A. w W.. Z kolei na podstawie umowy przeniesienia przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ kc, w dniu 30 czerwca 2007 roku Zakład (...) S.A. z siedzibą w W. zbył na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (późniejszej (...) sp. z o.o.) przedsiębiorstwo sieciowe. Spółka (...) została zaś przejęta przez (...) S.A. z siedzibą w L..

/dowody: kopia zarządzenia nr (...) Ministra Górnictwa i Energetyki, k. 158-159; kopia zarządzenia nr (...), k. 163-164; kopia zarządzenia nr (...), k. 160-162; wypis aktu notarialnego rep. A nr (...), k. 165-176; wypis aktu notarialnego rep. A nr (...), k. 177-191; odpisy z rejestru przedsiębiorców w KRS, k. 57-63, 64-70; statut (...) S.A., k. 193-212; zaświadczenie o dokonaniu wpisu, k. 213/

W okresie od 26 lipca 2000 roku do 27 lutego 2015 roku teren, na którym znajdują się działki ewidencyjne (...) (oraz, po podziale, (...)) nie był objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego i nie jest nim również objęty obecnie.

W okresie od 26 lipca 2000 roku do 24 października 2012 roku teren, na którym znajdują się przedmiotowe działki objęty był studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy K., zatwierdzonym uchwałą Rady Miejskiej w K. nr (...) z dnia 16 listopada 1996 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy K.. Powyższy teren w studium został oznaczony i opisany jako - Ls - ekosystemy leśne, R - obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach V, VI i Rz pochodzenia mineralnego, które mogą być fragmentarycznie wyłączone z produkcji rolnej i przeznaczone pod lokalizację jednostkowych inwestycji takich jak: nowe siedliska zabudowy zagrodowej, nieuciążliwe niewielkie zakłady obsługi i przetwórstwa rolnego, usługi związane z transportem i turystyką, budownictwo lotniskowe. Wzdłuż ulicy znajduje się teren oznaczony jako tereny przeznaczone pod zabudowę zagrodową i mieszkaniową z usługami nieuciążliwymi.

Od dnia 24 października 2012 roku teren, na którym znajdują się ww. działki objęty jest z kolei Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy K., zatwierdzonym uchwałą Rady Miejskiej w K. nr (...) z dnia 24 października 2012 roku w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy K.. Zgodnie ze studium, teren, na którym położone są ww. działki został oznaczony i opisany głównie jako - tereny lasów oraz tereny do zalesienia, częściowo jako tereny zieleni nieurządzonej RZ, a wzdłuż ulicy znajduje się teren oznaczony jako tereny wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej.

W związku brakiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, by dokonać inwestycji należy wystąpić o wydanie decyzji o warunkach zabudowy, w oparciu o którą możliwa byłaby zabudowa części frontowej nieruchomości od ulicy. W dniu 3 kwietnia 2015 roku oraz 7 kwietnia 2015 roku Burmistrz K. wydał decyzję o warunkach zabudowy odpowiednio dla powoda M. W. (1) oraz dla M. W. (2) w odniesieniu do inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego i budynku gospodarczego w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z niezbędną infrastrukturą i zagospodarowaniem terenu na terenie części działki nr (...) oraz na terenie działki nr (...).

/dowód: decyzja z dnia 03.04.2015 r. z załącznikami, k. 460-464; decyzja z dnia 03.04.2015 r. z załącznikami, k. 465-469; mapy, k. 472-473; opinia biegłego z zakresu (...), k. 520-578; pisemna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu (...), k. 630-634; przesłuchanie powoda H. W., k. 454-456/

Umiejscowienie linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV na terenie działek nr (...) powoduje ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości, odnoszące się do obszaru o powierzchni: - 0,0566 ha dla działki nr (...), - 0,0669 ha dla działki nr (...), - 0,2615 ha dla działki nr (...), - 0,0067 ha dla działki nr (...) oraz - 0,1140 ha dla działki nr (...). Polegają one na niemożności wznoszenia budynków mieszkalnych i gospodarczych, sadzenia drzew wysokopięnych oraz wykonywania niektórych prac rolniczych z wykorzystaniem maszyn (np. kombajnu).

/dowody: opinia biegłego z zakresu energetyki S. G., k. 374-386; pisemna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu energetyki S. G., k. 435-440; ustne wyjaśnienia biegłego z zakresu energetyki S. G., k. 451-454; opinia biegłego z zakresu geodezji M. Z., k. 484-487/

Wysokość wynagrodzenia możliwego do uzyskania za korzystanie:

a) z części działki ewidencyjnej nr (...) zajętej pod strefę ograniczonego użytkowania o pow. 0,0566 ha z uwagi na istniejącą linię energetyczną średniego napięcia wynosi łącznie 525,36zł za okres od 26 lipca 2000 roku do 27 lutego 2015 roku,

b) z części działki ewidencyjnej nr (...) (po podziale (...)) zajętej pod strefę ograniczonego użytkowania o pow. 0,0669 ha z uwagi na istniejącą linię energetyczną średniego napięcia wynosi łącznie 620,97zł za okres od 26 lipca 2000 roku do 27 lutego 2015 roku,

c) z części działki ewidencyjnej nr (...) zajętej pod strefę ograniczonego użytkowania o pow. 0,2615 ha z uwagi na istniejącą linię energetyczną średniego napięcia wynosi łącznie 2427,26zł za okres od 26 lipca 2000 roku do 27 lutego 2015 roku,

d) z części działki ewidencyjnej nr (...) zajętej pod strefę ograniczonego użytkowania o pow. 0,0067 ha z uwagi na istniejącą linię energetyczną średniego napięcia wynosi łącznie 62,19zł za okres od 26 lipca 2000 roku do 27 lutego 2015 roku,

e) z części działki ewidencyjnej nr (...) zajętej pod strefę ograniczonego użytkowania o pow. 0,1140 ha z uwagi na istniejącą linię energetyczną średniego napięcia wynosi łącznie 1058,16zł za okres od 26 lipca 2000 roku do 27 lutego 2015 roku.

/dowody: opinia biegłego z zakresu (...), k. 520-578; pisemna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu (...), k. 630-634, 670-672; ustne wyjaśnienia biegłego z zakresu (...), e-protokół z dnia 07.04.2017 r./

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dokumenty, których prawdziwość i autentyczność nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu. W pozostałym zakresie przedłożona dokumentacja nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd uwzględnił również jako zasadniczo spójne i znajdujące potwierdzenie w dowodach z dokumentów zeznania powodów H. W. i M. W. (2) co do okresu powstania linii średniego napięcia na działkach powodów, charakteru i sposobu wykorzystywania działek, zgłaszania roszczeń wobec przedsiębiorstwa energetycznego.

Sąd za wiarygodne i przekonujące uznał opinie sporządzone przez biegłego z zakresu energetyki S. G., biegłego z zakresu geodezji M. Z. oraz biegłego do spraw (...). Opinie biegłych S. G. i M. Z. była wyczerpujące, logiczne i zrozumiale uargumentowane. Ponadto biegły S. G. w pisemnej opinii uzupełniającej odniósł się do zastrzeżeń zgłaszanych przez stronę pozwaną w piśmie z dnia 23 lipca 2015 r. (k. 394), a na rozprawie w dniu 13 listopada 2015 r. odniósł się z kolei do zastrzeżeń zgłaszanych przez powodów w piśmie z dnia 3 sierpnia 2015 r. (k. 418), przedstawiając przekonujące uzasadnienie stwierdzeń zawartych w opinii, jak i udzielił szczegółowych i dokładnych odpowiedzi na

pytania sformułowane na rozprawie. Podobnie opinia biegłego A. S. była jednoznaczna, spójna, logicznie, szczegółowo i obszernie uzasadniona oraz sporządzona przez osobę której wiedzy fachowej nie sposób kwestionować. Sąd miał przy tym na uwadze, iż biegły wyczerpująco i rzeczowo uzasadnił swoje stanowisko, odnosząc się w pisemnych opiniach uzupełniających (k. 630-634, 670-672) oraz na rozprawie do zastrzeżeń stron zgłaszanych w pismach procesowych (k. 597, 609, 646, 655) i pytań w toku przesłuchania biegłego. Wymaga zaznaczenia, iż ze względu na brak wiadomości specjalnych Sąd nie ma możliwości merytorycznej oceny opinii biegłego, jednak jest zobowiązany do jej weryfikowania pod kątem poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, sposobu motywowania stanowiska, stopnia stanowczości ocen wyrażanych przez biegłych, zgodności tych ocen z zasadami logiki i powszechnie dostępnej wiedzy, a także prawidłowości zastosowania przez biegłego powszechnie obowiązujących przepisów prawa normujących sposób sporządzania opinii. Ostatnie ze wskazywanych kryteriów jest istotne w rozpoznawanej sprawie, albowiem sposób wyceny nieruchomości unormowany jest w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2000r. nr 46 poz. 543 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 roku w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz.U. z 2004 r. nr 207 poz. 2109 z późn. zm.). Zdaniem Sądu, przy sporządzaniu ocenianej opinii biegły A. S. nie naruszył przepisów tego rozporządzenia ani przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami. W szczególności, przy stosowaniu podejścia porównawczego - niezależnie od tego czy jest dokonywane metodą porównywania parami, metodą korygowania ceny średniej czy metodą analizy statystycznej rynku - konieczna jest znajomość cen transakcyjnych nieruchomości podobnych do nieruchomości będącej przedmiotem wyceny, a także cech tych nieruchomości wpływających na poziom ich cen (§4 w/w rozporządzenia). Pojęcie „nieruchomości podobnych” jest zdefiniowane w art. 4 pkt 16 ustawy o gospodarce nieruchomościami jako nieruchomość, która jest porównywalna z nieruchomością stanowiącą przedmiot wyceny, ze względu na położenie, stan prawny, przeznaczenie, sposób korzystania oraz inne cechy wpływające na jej wartość. Istotą podejścia porównawczego przy dokonywaniu wyceny jest więc podobieństwo nieruchomości przyjętych do porównań z nieruchomością wycenianą. Sąd uważa, iż biegły A. S. odpowiednio opisał i scharakteryzował oceniane nieruchomości, a przyjęte przez niego do porównań nieruchomości były nieruchomościami podobnymi w rozumieniu art. 4 pkt 16 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Sąd uznał także, iż biegły A. S. przekonująco wyjaśnił przyczyny zastosowania podanej w opinii wartości współczynnika korygującego „k”, odzwierciedlającego zakres współkorzystania z nieruchomości przez jej właściciela i pozwane przedsiębiorstwo przesyłowe, tj. przyjęcie jego wartości na 0,6, zbliżonej do maksymalnej, jak i przyczyny zastosowania współczynnika „U” w wysokości 0,007.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się jedynie w części uzasadnione.

Na wstępie wymaga zaznaczenia, iż przedmiotem rozstrzygnięcia było żądanie zasądzenia na rzecz każdego z powodów od pozwanej spółki wynagrodzenia za bezumowne korzystanie w okresie od 26 lipca 2000 roku do dnia 27 lutego 2015 roku z części nieruchomości powodów położonych w Ż., stanowiących działki gruntu (...) oraz (...) (po podziale (...)), na potrzeby eksploatowanej przez pozwaną spółkę i jej poprzedników linii energetycznej średniego napięcia 15 kV. Jak wskazano w części wstępnej uzasadnienia początkowo powodowie formułując żądanie pozwu wskazywali na „opłatę przesyłową” bądź używali sformułowania „odszkodowanie”, niemniej już na rozprawie w dniu 9 października 2012 roku powód H. W. wskazał jednoznacznie, iż roszczenie dotyczy bezumownego korzystania z nieruchomości w zakresie, w jakim przez ww. działki przebiega linia energetyczna (k. 139) i taka podstawa roszczenia wskazywana była w dalszych pismach procesowych. Ostatecznie też w piśmie procesowym precyzującym roszczenie z dnia 27 lutego 2015 roku (k. 349), profesjonalny pełnomocnik powodów potwierdził, iż żądanie zapłaty dotyczy wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części nieruchomości zajętych pod linię elektroenergetyczną.

Zasadność zgłoszonego przez powodów żądania Sąd oceniał na podstawie art. 230 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c.

Stosownie do art. 224 § 2 k.c. i art. 225 k.c. do uiszczania właścicielowi wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jego nieruchomości obowiązany jest posiadacz samoistny nieruchomości w złej wierze oraz posiadacz samoistny nieruchomości w dobrej wierze od czasu gdy dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy. Art. 230 k.c. stanowi zaś, iż przepisy dotyczące roszczeń właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o

wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy – a więc przywołany powyżej art. 224 § 2 k.c. w zw. z art. 225 k.c. - stosuje się odpowiednio do stosunku między właścicielem rzeczy a posiadaczem zależnym, o ile z przepisów regulujących ten stosunek nie wynika nic innego. Roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy przewidziane w art. 224-225 k.c. jest jednym z tzw. roszczeń uzupełniających, przysługujących właścicielowi w razie władania jego rzeczą przez osobę, której nie przysługuje skuteczny wobec właściciela tytuł prawny.

W rozpoznawanej sprawie poza sporem pozostaje i potwierdzają to również zgromadzone dowody, że linia energetyczna średniego napięcia usytuowana została na terenie działek nr (...) (po podziale (...)) oraz że działki te stanowią własność powodów (A. W. (1) – działka nr (...); H. W. – działka nr (...); M. W. (2) – działka nr (...); M. W. (1) – działka nr (...) (po podziale (...)). Nie ulega również wątpliwości, że działania pozwanej polegające na korzystaniu z ww. nieruchomości na cele utrzymania i zapewnienia sprawności technicznej urządzeń przesyłowych stanowią wkroczenie w sferę uprawnień właścicieli poszczególnych działek.

Strona pozwana podniosła jednak przeciwko żądaniom pozwu szereg zarzutów. Najdalej idącym argumentem strony pozwanej mającym przemawiać przeciwko zasadności żądania powodów było twierdzenie, iż pozwana dysponuje tytułem prawnym uprawniającym ją do korzystania z nieruchomości powodów. W szczególności pozwana powoływała się na decyzję z dnia 4 października 1976 roku wydaną na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości i na nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu. Żaden z tych argumentów nie okazał się trafny.

Po pierwsze, strona pozwana nie wykazała, by dysponowała decyzją administracyjną uprawniającą jej poprzedników prawnych do przeprowadzenia na nieruchomościach stanowiących obecnie własność powodów linii elektroenergetycznej, w szczególności, by korzystanie przez stronę pozwaną z nieruchomości wynikało z decyzji administracyjnej, wydanej na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości („u.z.t.w.n.”). Przepis ten stanowił, że organy administracji państwowej, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe mogą za zezwoleniem prezydium powiatowej rady narodowej (a po zmianach także za zezwoleniem organu do spraw wewnętrznych) zakładać i przeprowadzać na nieruchomościach - zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową - ciągi drenażowe, przewody służące do przesyłania płynów, pary, gazów, elektryczności oraz urządzenia techniczne łączności i sygnalizacji, a także inne podziemne lub nadziemne urządzenia techniczne niezbędne do korzystania z tych przewodów i urządzeń. W § 2 stanowił z kolei, że osobom upoważnionym przez właściwy organ, instytucję lub przedsiębiorstwo państwowe przysługuje prawo dostępu do tych przewodów i urządzeń w celu wykonywania czynności związanych z ich konserwacją. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż decyzja administracyjna wydana na podstawie art. 35 § 1 i 2 powyższej ustawy stanowi skuteczną wobec właściciela nieruchomości podstawę prawną do korzystania przez przedsiębiorstwo przesyłowe z cudzej nieruchomości w celu posadowienia oraz konserwacji i utrzymania urządzeń przesyłowych (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2014 r. III CZP 87/13, OSNC 2014/7 - 8/68) i jest tytułem prawnym dla przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej w decyzji nieruchomości (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r., III CZP 116/09, OSNC-ZD 2010/3/92). Istotne jest jednak, że decyzja wywłaszczeniowa wydana na podstawie art. 35 ustawy z 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, dla wywołania przewidzianych tą ustawą skutków prawnych w postaci trwałego ograniczenia prawa własności musi określać nieruchomość, której dotyczy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2014 r. IV CSK 724/13 LEX nr 1544571), a stroną postępowania administracyjnego, którego przedmiotem było wydanie tej decyzji, powinien być właściciel czy użytkownik wieczysty nieruchomości i jego dane są obligatoryjnym elementem decyzji (art. 28 kpa i art. 107§1 kpa).

Uwzględniając powyższe, należy zwrócić uwagę, że przedłożona do akt sprawy decyzja administracyjna z dnia 4 października 1976 roku (k. 71) nie wymienia nieruchomości powodów i ich poprzedników prawnych za pomocą takich określeń, jak ich położenie administracyjne, numer działki geodezyjnej czy jej oznaczenie w księdze wieczystej, a tym samym - nie indywidualizowała działek, których dotyczy. Decyzja ta odnosiła się do innej miejscowości, aniżeli miejscowość w której zlokalizowane są działki powodów (tj. W., a nie Ż.). Strona pozwana nie przedłożyła wykazu nieruchomości objętych wywłaszczeniem, stanowiącym załącznik do przedkładanej przez siebie decyzji, a na

rozprawie w dniu 16 stycznia 2015 roku pełnomocnik pozwanej przyznał, że pozwana nie dysponuje tym dokumentem (k.339). Powyższe, w ocenie Sądu, uniemożliwia przyjęcie, aby przedkładany przez stronę pozwaną dokument dotyczył nieruchomości powodów. Decyzja znajdująca się na k.71 akt nie mogła więc legitymować poprzedników strony pozwanej do zajęcia i korzystania z nieruchomości powodów, nawet jeśli – czego powodowie nie kwestionowali – nieruchomości te zostały zajęte pod budowę danej linii przesyłowej.

Po drugie, zgromadzone dowody i ustalony na ich podstawie stan faktyczny sprzeciwia się uznaniu, iż pozwana spółka bądź jej poprzednik prawny nabył w drodze zasiedzenia służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

W pierwszym rzędzie zauważyć należy, że strona pozwana nie wykazała dokładnej daty powstania urządzeń infrastruktury technicznej na gruncie powodów, a w szczególności nie wykazała miarodajnej dla momentu rozpoczęcia biegu zasiedzenia daty oddania urządzeń do eksploatacji. Nie zostało udowodnione twierdzenie strony pozwanej (k. 155), że linia ta uruchomiona została najpóźniej w 1977 roku. Przeprowadzone dowody w postaci przesłuchania powoda H. W., decyzji na k. 71 czy pism na k. 104, 321 uzasadniają jedynie ustalenie, że linia energetyczna została zrealizowana w drugiej połowie lat 70. XX wieku.

Strona pozwana nie wykazała również posiadania spornych nieruchomości mogącego prowadzić do zasiedzenia służebności. Sąd zauważa, iż skoro pozwana i jej poprzednicy prawni, jak twierdzi, była przekonana że wykonuje uprawnienia wynikające z w/w decyzji administracyjnej, to wykonywała uprawnienia do cudzych nieruchomości o charakterze administracyjnym (publicznoprawnym), a jej zachowania polegające na wstępie na nieruchomości i podejmowaniu w stosunku do własnych urządzeń działań koniecznych dla zapewnienia im sprawności technicznej nie były aktami posiadania cudzej nieruchomości, skierowanymi przeciwko jej właścicielowi, mogącymi doprowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 roku, III CZP 9/14).

Ponadto, Sąd podkreśla, że przed wejściem w życie art. 305¹ – 305⁴ kc, tj. przed 3 sierpnia 2008 roku służebność przesyłu nie była znana polskiemu systemowi prawnemu, a precedensowa uchwała Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 79/02 dopuszczająca możliwość ustanowienia służebności gruntowej na rzecz nieruchomości władnącej wchodzącej w skład przedsiębiorstwa energetycznego nie będącej nieruchomością sąsiednią wobec nieruchomości obciążonej wydana została dopiero 17 stycznia 2003 roku. Wcześniej, polskiemu prawu nie była znana konstrukcja służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, a więc żaden podmiot (w tym strona pozwana i jej poprzednicy prawni) nie mógł władać cudzą nieruchomością manifestując wolę władania nią w zakresie tego prawa, co stanowi niezbędny element nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2014 roku, III CZP 87/13).

Niezależnie od powyższego, należy jeszcze raz wskazać, że strona pozwana nie wykazała miarodajnej dla momentu rozpoczęcia biegu zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, daty oddania urządzeń do eksploatacji. Jednocześnie pozwana i jej poprzednik prawny, będący przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w wielkich rozmiarach i korzystający ze wsparcia profesjonalnego aparatu prawniczego, działając w ramach wiążących ich wzorców należytej staranności w działaniu, z całą pewnością byli w stanie stwierdzić brak po swojej stronie jakiegokolwiek tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości powodów. Podmiot profesjonalny, jakim było przedsiębiorstwo państwowe Zakłady (...) z siedzibą w W. i jego następcy prawni, musiał być świadomy faktu, iż rozpoczyna i przeprowadza inwestycję polegającą na budowie linii elektroenergetycznej na nieruchomościach osób prywatnych bez uzyskania prawa do zajęcia owych gruntów w sposób przewidziany przez ówczesnie obowiązujące przepisy prawa, jak i świadomy treści uregulowań normujących sposób uzyskania prawa do zajęcia gruntów na budowę urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej. W szczególności, poprzednik prawny pozwanej spółki powinien być świadomy tego jakimi decyzjami winien się legitymować przed przystąpieniem do realizacji danej inwestycji. Sąd podkreśla jednocześnie, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, iż na gruncie rozpatrywania wniosków o nabycie służebności przesyłu przez przedsiębiorcę przesyłowego w drodze zasiedzenia, z reguły przedsiębiorca będący posiadaczem służebności przesyłu będzie uważany za posiadacza w złej wierze (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2005 roku, III CZP 29/05; wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008 roku,

IV CSK 410/07; wyrok Sądu Najwyższego z 25 listopada 2008 roku w sprawie II CSK 346/08). Skoro zaś pozwana i jej poprzednik prawny władali nieruchomością powodów w złej wierze, do zasiedzenia służebności wymagany był okres lat 30. Jednocześnie przypomnieć należy, iż strona pozwana nie wykazała, kiedy linia została uruchomiona i w związku z tym, kiedy przedsiębiorstwo energetyczne zaczęło korzystać z nieruchomości. W szczególności, że nastąpiło to przed 27 lipca 1980 roku, co miałyby rozstrzygający charakter, zważywszy na datę wniesienia pozwu.

Nie sposób także przyjąć, by strona pozwana uzyskała zgodę właścicieli nieruchomości na posadowienie na nich urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej. W ocenie Sądu, samo tylko znoszenie przez powodów i ich poprzedników prawnych istnienia linii 15 kV na ich nieruchomości nie świadczyło o zawarciu przez strony w sposób dorozumiany umowy użyczenia o charakterze bezterminowym. W ramach stosunku użyczenia użyczający zobowiązuje się zezwolić biorącemu na bezpłatne używanie rzeczy przez czas trwania umowy, zawarcie tej umowy nie wymaga formy szczególnej. Sąd zauważa, iż wola osoba dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny (art. 60 kc), jednak zachowanie to musi jednoznacznie wskazywać na zamiar wywołania określonych skutków prawnych. Rozumowanie, iż samo zachowanie poprzednika powodów i powodów polegające na zaniechaniu występowania z roszczeniami negatoryjnymi przeciwko przedsiębiorstwu państwowemu czy spółce energetycznej miało być tożsame z demonstrowaniem woli zawarcia bezpłatnej umowy użyczenia nieruchomości jest, w ocenie Sądu, zbyt daleko idące. Konieczne jest także zauważenie, iż nawet w realiach poprzedniego ustroju umowy z przedsiębiorstwem państwowym nie były zawierane w sposób dorozumiany, lecz co najmniej w formie pisemnej, co także sprzeciwia się uznawaniu milczenia właścicieli nieruchomości za przejaw woli zawarcia umowy, skoro ich potencjalny kontrahent (przedsiębiorstwo państwowe, przedsiębiorstwo energetyczne) w sposób zwyczajowo przyjęty nie wyraził chęci zawarcia umowy ani nie określił warunków przyszłej umowy. Ponadto, zgłaszane w toku postępowania twierdzenia strony pozwanej co do interpretacji zachowań poprzedników prawnych pozwanej są wzajemnie sprzeczne, gdyż te same działania (wybudowanie, eksploatacja i bieżąca konserwacja linii energetycznej na nieruchomościach osób prywatnych bez uzyskania stosownych zgód lub zezwoleń) są przedstawione jako świadczące o wykonywaniu uprawnień wynikających z decyzji administracyjnej albo o woli wykonywania służebności gruntowej zbliżonej treścią do służebności przesyłu. Oznacza to, że powodowie i ich poprzednicy prawni nie mogli znać zamiarów i woli podmiotu który wybudował urządzenia elektroenergetyczne na ich posesji, a więc nie mogło dojść do dorozumianego uzgodnienia woli obu stron i zawarcia jakiegokolwiek umowy.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie doszło do wkroczenia w sferę uprawnień właścicielskich nie tylko wbrew woli właścicieli, ale także bez oparcia w przepisach prawa. Wobec niedysponowania przez stronę pozwaną tytułem do korzystania z nieruchomości powodów, w zakresie objętym napowietrzną linią elektroenergetyczną usytuowaną na działkach nr (...) (po podziale (...)), na uwzględnienie zasługuje, choć w ograniczonym zakresie, żądanie zasądzenia na rzecz każdego z powodów od pozwanej spółki wynagrodzenia za bezumowne korzystanie w okresie od 27 lipca 2000 roku do dnia 27 lutego 2015 roku z części nieruchomości każdego z powodów położonych w Ż.. Formułowany przez pozwaną zarzut przedawnienia okazał się być w przeważającym zakresie nieuzasadniony. W doktrynie i orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości przedawnia się w terminie 10-letnim, przewidzianym w art. 118 k.c. W rozpoznawanej sprawie bieg tego terminu został przerwany, stosownie do art. 123§1 pkt 1 k.c., przez wniesienie w dniu 27 lipca 2010 roku pozwu, a więc zarzut przedawnienia należy uznać za skuteczny w odniesieniu do żądania zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powodów jedynie za dzień 26 lipca 2000 roku.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż właściciel może domagać się roszczeń uzupełniających za okres kiedy przysługiwała mu własność rzeczy, niezależnie od tego czy nadal jest jej właścicielem. Jak wynika z przedłożonych przez powodów dokumentów (k. 4-7, 81, 83-85, 141-147 oraz 353-361) powodowie A. W. (1), H. W., M. W. (2) oraz M. W. (1) odpowiednio od 1989, 1977 oraz 1995 roku do chwili obecnej pozostają właścicielami nieruchomości gruntowej obejmującej odpowiednio działkę (...) oraz działkę (...) (po podziale (...)) położoną we wsi Ż.. Oznacza to, iż każdy z powodów jest uprawniony do domagania się zasądzenia na swoją rzecz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części swojej nieruchomości w okresie od 27 lipca 2000 roku do 27 lutego 2015 roku. Z kolei pozwana

spółka, jako aktualny właściciel urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na nieruchomości powodów, ponosi odpowiedzialność za bezumowne korzystanie z ww. nieruchomości, polegające na posadowieniu i eksploataowaniu owych urządzeń, w całym okresie objętym ostatecznym żądaniem pozwu, z mocy art. 55⁴ kc i art. 494 ksh.

W orzecnictwie i w doktrynie istnieje również zgoda co do tego, że o wysokości omawianego wynagrodzenia decyduje wyłącznie kryterium obiektywne w postaci cen rynkowych za korzystanie z danego rodzaju rzeczy oraz czas jej posiadania. Chodzi zatem o kwotę, jaką posiadacz w normalnym toku rzeczy musiałby zapłacić właścicielowi, gdyby jego posiadanie opierało się na prawie. W niektórych orzeczeniach Sąd Najwyższy precyzuje, że roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy odpowiada pod względem wartości temu, co właściciel uzyskalby, gdyby ją wynajął, wydzierżawił lub oddał do odpłatnego korzystania (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 1984 r., III CZP 20/84, OSNCP 1984, Nr 12, poz. 209, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1998 r., III CZP 62/97, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 1975 r., II CR 208/75, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2000 r., IV CKN 5/00, nie publ., z dnia 11 lutego 2004 r., I CK 206/03, nie publ., z dnia 11 maja 2005 r., III CK 556/04, nie publ., z dnia 15 września 2005 r., II CK 61/05, nie publ., z dnia 22 września 2005 r., IV CK 105/05, nie publ., z dnia 3 marca 2006 r., II CK 409/05, i z dnia 5 lipca 2007 r., II CSK 140/07, nie publ.). W doktrynie zwrócono uwagę, że wynagrodzenie powinno być niższe od przeciętnego czynszu, ponieważ posiadacz - inaczej niż dzierżawca - musi zwrócić pobrane korzyści. W judykaturze wskazano z kolei, że jeśli ze względu na sposób posiadania służebności lub też ze względu na sposób posadowienia urządzeń przesyłowych, powód mógł i może korzystać ze swojej nieruchomości w mniej lub bardziej ograniczonym zakresie, wynagrodzenie za bezumowne korzystanie może być odpowiednio obniżone, co wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności sprawy, mających miejsce także w określonych przedziałach czasu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2005 r. sygn. akt V CK 679/04, niepubl.). Podobnie w uchwale z dnia 17 czerwca 2005 r. (III CZP 29/05, OSNC 2006/4/64) Sąd Najwyższy wskazał, że wskazane wyżej wynagrodzenie powinno być nie tylko proporcjonalne do stopnia ingerencji posiadacza w treść cudzego prawa własności, ale powinno także uwzględniać rodzaj urządzenia przesyłowego czy wartość wykorzystywanej nieruchomości. Przy tym nie można wykluczyć, że wynagrodzenia ustalone według tych kryteriów mierzone w skali roku w odległej perspektywie czasowej będzie znikome. Nie oznacza to jednak, że możliwość dalszego wykorzystywania nieruchomości, brak faktycznych utrudnień w wykonywaniu prawa własności, niweczy zupełnie oparte na treści art. 225 k.c. w związku z art. 224 § 2 k.c. i art. 230 k.c. prawo właściciela do wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w związku z utrzymaniem na niej urządzeń przesyłowych.

Dla określenia wysokości przysługującego powodce wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w pierwszej kolejności należało zatem ustalić, jaka część poszczególnych nieruchomości powodów jest użytkowana przez stronę pozwaną, czy też, innymi słowy, z jakiej części nieruchomości powodowie nie mogą korzystać lub mogą korzystać w ograniczonym zakresie i na czym owe ograniczenia polegają. W oparciu o opinię biegłych z zakresu energetyki oraz geodezji, Sąd ustalił, iż umiejscowienie linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV nad działkami (...) (po podziale (...)) powoduje ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości odnoszące się do obszaru o powierzchni: a) 566 m⁽²⁾ i 2.615 m⁽²⁾ dla działek nr (...) stanowiących własność A. W. (1); b) 67 m⁽²⁾ dla działki nr (...) stanowiącej własność H. W.; c) 1140 m⁽²⁾ dla działki nr (...) stanowiącej własność M. W. (2); d) 669 m⁽²⁾ dla działki nr (...) (po podziale (...)) stanowiącej własność M. W. (1). Z kolei na podstawie opinii biegłego sądowego do spraw (...), a w szczególności wyliczeń biegłego ujętych w tabeli 36 (k. 576), uwzględniając wskazaną przez biegłego wartość 1 m² gruntu w poszczególnych latach, współczynnik „U” i współczynnik „k” oraz obszar ograniczonego użytkowania dla poszczególnych działek, Sąd ustalił wysokość wynagrodzenia za okres od 27 lipca 2000 roku do 27 lutego 2015 roku za korzystanie z: a) części działki nr (...) w wysokości łącznie 2952,62zł, b) części działki nr (...) w wysokości 62,19zł, c) części działki nr (...) w wysokości 1058,16zł, d) części działki nr (...) (po podziale (...)) w wysokości 620,97zł.

W konsekwencji Sąd, w oparciu o opinie ww. biegłych Sąd, uznał roszczenie powoda: a) A. W. (1) za zasadne co do kwoty 2.952,62zł, b) H. W. za zasadne co do kwoty 62,19zł, c) M. W. (2) za zasadne co do kwoty 1.058,16zł, d) M. W. (2) za zasadne co do kwoty 620,97zł i na podstawie art. 224§2 k.c. w zw. z art. 225 k.c. i art. 230 k.c. zasądził odpowiednio w punkcie I, III, V i VII sentencji wyroku od pozwanej na rzecz powodów A. W. (1), M. W. (2), M. W. (1) oraz H. W. w/w kwoty. Rozstrzygając o odsetkach za opóźnienie w zapłacie zasądzonych kwot, Sąd miał na względzie, iż wynagrodzenie

za korzystanie z rzeczy bez tytułu prawnego nie jest świadczeniem okresowym, a stanowi jednorazową należność za cały okres korzystania z rzeczy nieopartego na tytule prawnym (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1972 r., III CZP 70/72, OSNCP 1973, Nr 6, poz. 12; z dnia 18 kwietnia 1974 r., III CZP 20/74, OSNCP 1974, Nr 12, poz. 208; wyrok z dnia 4 grudnia 1980 r., II CR 501/80, OSNCP 1981, nr 19, nr 191). Skoro jest to jednorazowa należność za cały okres korzystania z rzeczy, strona pozwana pozostaje w opóźnieniu z jej uiszczeniem po bezskutecznym wezwaniu do zapłaty konkretnej kwoty za wskazany okres bezumownego korzystania (art. 455 kc). W rozpoznawanej sprawie jako wezwanie do zapłaty należy traktować pismo procesowe zawierające sprecyzowanie żądania pozwu, którego odpis wysłany został pełnomocnikowi pozwanego w dniu 27 lutego 2015 roku (k. 349). Skoro odpis w/w pisma doręczony został 6 marca 2015 roku, a strona pozwana zobowiązana była z mocy art. 455 kc niezwłocznie uiszczyć należność, powodowie byli uprawnieni do domagania się odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w spełnieniu świadczenia od następnego dnia (art. 481§1 i 2 kc).

W pozostałym zaś zakresie, tj. ponad kwoty uwzględnione wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, Sąd powództwo każdego z powodów oddalił, o czym orzeczono w pkt. II, IV, VI i VIII sentencji wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu uzasadnia treść art. 98§1 i 3 k.p.c., art. 100 zd. drugie k.p.c. oraz art. 105§1 zd. drugie k.p.c. Porównując wysokość kwot zasądzonych na rzecz każdego z powodów do kwot żądanych przez powodów (1,5%), uznać należy powodów za stronę przegrywającą sprawę i zobowiązaną do zwrotu stronie pozwanej poniesionych przez nią kosztów postępowania. Koszty te wyrażają się kwotą 7217zł, na którą składają się wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 7200zł (ustalone na podstawie §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w zw. z §21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) oraz koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17zł. Biorąc pod uwagę znaczne różnice w wielkości roszczeń zgłoszonych w procesie przez każdego z powodów (k. 668), Sąd zasądził od powodów ową należność na rzecz strony pozwanej stosownie do udziału każdego z powodów w sprawie (62,90% w przypadku powoda A. W. (1), 22,54% w przypadku powoda M. W. (2), 13,23% w przypadku powoda M. W. (1) oraz 1,33% w przypadku powoda H. W.).

Orzekając w pkt X wyroku, na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych o odstąpieniu od obciążania powodów nieuiszczonymi kosztami sądowymi w postaci brakującej części opłaty od pozwu w wysokości 14.542zł i wydatkami poniesionymi przez Skarb Państwa z tytułu wynagrodzenia biegłych w wysokości 4.966,84zł (k. 410, 493, 591, 639 i 673), Sąd miał na uwadze, iż wprawdzie żądania zapłaty wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania uwzględniono jedynie w nieznaczej części, to przekonanie powodów o zasadności kierowanych roszczeń było co do zasady uzasadnione, a nakazanie ściągnięcia owych należności z roszczeń zasądzonych na rzecz powodów pozbawiłoby powodów jakiegokolwiek rekompensaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości.